

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/195/2017
Identifikačné číslo spisu: 7109227965
Dátum vydania rozhodnutia: 23.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Edita Bakošová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7109227965.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T., bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. Jolanou Fuchsovou, advokátkou v Košiciach, Štúrova 20, proti žalovanému L., bývajúcemu v B., zastúpeného JUDr. Katarínou Habiňákovou, advokátkou v Košiciach, Štúrova 20, o určenie neplatnosti listiny o vydedení, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 38 C 446/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. marca 2017 sp. zn. 9 Co 210/2016 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I v poradí druhým rozsudkom zo 17. februára 2016 č. k. 38 C 446/2009-148 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti listiny o vydedení spísanej do notárskej zápisnice notára JUDr. Pavla Semjana pod sp. zn. N 72/2000, Nz 71/2000, zo 4. mája 2000 a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 602,35 eur do troch dní na účet jeho právnej zástupkyne. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 469a ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/ ods. 3, § 476 ods. 1, 2, 3 a § 480 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, vecne tým, že na základe vykonaného a v intenciách odvolacieho súdu doplneného dokazovania dospel k záveru, že v listine o vydedení je v slovnom vyjadrení výslovne uvedený dôvod vydedenia tak, ako to vyžaduje § 469a ods. 3 Občianskeho zákonníka a tento dôvod je z hľadiska slovného vyjadrenia určitý, špecifický, nezameniteľný a nesporný. Listina o vydedení je preto platná a námietka o nedostatku uvedenia dôvodu vydedenia je v tomto prípade nedôvodná. Súd sa ďalej zaoberal posúdením namietanej dôvodnosti vydedenia, ako predpokladu platnosti vydedenia. Uviedol, že v konaní sa nepreukázalo, že by dôvodom neprejavovania záujmu zo strany žalobcu o svojho otca bolo správanie poručiteľa teda, že by sa sám poručiteľ podieľal na ochladení ich vzájomných vzťahov, pretože vzťah medzi žalobcom a poručiteľom bol dlhodobý, od roku 1993 (po smrti matky) veľmi zlý, nekomunikovali spolu skoro vôbec a tento nezáujem vychádzal zo strany žalobcu z dôvodu, že jeho brat mal záujem získať od neho majetok, čo najprv narušilo vzťah medzi oboma bratmi a to sa nepriaznivo odrazilo aj na vzťahu žalobcu k svojmu otcovi. Takéto správanie sa syna k otcovi je v zmysle zákona o rodine neprípustné, pretože zákon nepodmieňuje

starostlivosť detí o svojich rodičov participáciou na ich majetku. Vzťah žalobcu k poručiteľovi sa navonok prejavoval aj tým, že vo vzťahu k svojmu otcovi negatívne ovplyvnil aj svoje deti, keď im hovoril, aby poručiteľa nepovažovali za svojho starého otca, ale aby ho považovali iba za „uja“, tiež tým, že opakovane dochádzalo k slovnému napádaniu poručiteľa a došlo dokonca aj k fyzickému napadnutiu poručiteľa žalobcom, poručiteľa vôbec nezdravil, nezaujímal sa o neho, nezaujímal sa o jeho zdravotný stav, nenavštevoval ho vôbec a to ani v čase sviatkov ani v čase choroby a to aj napriek tomu, že bývali v jednom dvojdomu. Súd mal preukázané, že poručiteľ sa cítil synom odmietnutý, preto ho nežiadal o pomoc, ani jeho rodinu a nekontaktoval ho, ale svedkovia jednoznačne tvrdili, že bol z ich vzťahu smutný a mal záujem o zblíženie sa so synom. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca ako potomok poručiteľa mal v danom čase reálnu možnosť o poručiteľa prejavovať skutočný záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať a poručiteľ mal záujem o obnovenie vzťahu so žalobcom, avšak žalobca nejavil žiaden záujem o poručiteľa. Dôvod vydedenia žalobcu nespočíval v neposkytnutí poručiteľovi potrebnej pomoci v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch (§ 469a ods. 1 písm. a/ Občianskeho zákonníka) ale v dôvode, že žalobca o poručiteľa trvalo neprejavoval opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať (§ 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka) spočívajúci v záujme syna o otca, o tom čo otec robí, ako sa má v bežnom živote a to bez ohľadu na to, či bol zdravý alebo chorý. Naopak, dochádzalo k porušovaniu základných zásad slušnosti. Žalobca dlhodobo a trvalo neprejavoval o poručiteľa skutočný záujem, a to ani minimálny záujem o jeho život a zdravie, na základe čoho dospel súd k záveru, že voči žalobcovi bola preukázaná dôvodnosť vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka a preto žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 16. marca 2017 sp. zn. 9 Co 210/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa § 132 O.s.p. účinného v čase jeho rozhodovania, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver a správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a na tieto odkázal (§ 387 ods. 2 C.s.p.). Zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neprejavoval o poručiteľa opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať. Ide o dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka. Právny názor žalobcu o nedostatočnej konkretizácii dôvodu vydedenia uvedeného v listine o vydedení, keď tento dôvod (neprejavovanie opravdivého záujmu zo strany žalobcu o poručiteľa) nebol v listine o vydedení konkretizovaný časovými a skutkovými súvislosťami nemožno považovať za správny, keďže konkrétne časové a skutkové okolnosti, ktoré viedli poručiteľa k vydedeniu žalobcu boli preukázané a vyplynuli z výsledkov vykonaného dokazovania. K námietkam dovolateľa uviedol, že výsledky vykonaného dokazovania nepotvrdzujú tvrdenie žalobcu, že v prejavovaní opravdivého záujmu vo vzťahu k poručiteľovi mu bránili objektívne prekážky, teda samotné správanie sa poručiteľa vo vzťahu k nemu. V konaní síce bolo preukázané, že vzťahy medzi poručiteľom a žalobcom boli dlhodobo narušené, avšak z dokazovania nemožno vyvodiť ten záver, že by pôvodcom narušenia týchto vzťahov bol sám poručiteľ. Za takéto narušenie vzťahov nemožno považovať ani nesplnené očakávania žalobcu ohľadom získania majetkového prospechu od poručiteľa ešte počas jeho života. Naopak, v konaní bolo preukázané, že poručiteľ o blízky príbuzenský vzťah so žalobcom stál, pretože nezáujem jeho potomka sa ho osobne citovo dotýkal a táto situácia mu prekážala. Z toho vyplýva, že poručiteľovi takýto stav nebol ľahostajný a zároveň k takémuto stavu žiadnym spôsobom sám podstatne neprispel. Súd prvej inštancie v zmysle zásad hodnotenia dokazovania uvedených v § 132 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu posudzoval dôkazy jednotlivo, ale aj vo vzájomných súvislostiach a výsledkom hodnotenia dôkazov bol skutkový záver, o ktorý súd oprel svoje rozhodnutie. Výpoveď svedkyne J. bola jedným z vykonaných dôkazov a tento dôkaz súd prvej inštancie posúdil v nadväznosti na ostatné vykonané dôkazy, pričom odvolací súd sa stotožňuje s hodnotením dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie v tomto smere. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca 8. júna 2017 dovolanie, ktoré odôvodnil tým,

že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a prípustnosť dovolania poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/, c/ C.s.p., bez konkrétneho návrhu na spôsob rozhodnutia. Uviedol, že v danej veci išlo o vyriešenie právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená. Podľa ním presadzovaného právneho názoru ustanovenie § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka vyžaduje časovú, miestnu a vecnú konkretizáciu okolností, z ktorých poručiteľ vyvodzuje trvalý nezáujem potomka o neho, nepostačuje teda len citácia zákonného ustanovenia. Vo svojom dovolaní podrobne zopakoval obsah doterajšieho konania vrátane podanej žaloby, oboch rozhodnutí súdu prvej inštancie a dôvodov svojich odvolaní proti nim ako aj obsah oboch rozhodnutí odvolacieho súdu s tým, že právny názor odvolacieho súdu považuje za celkom nesprávny, pričom dôvody pre ktoré považuje napadnuté rozhodnutie za nesprávne zhrnul pod body a/ až e/, ktoré sú totožné s dôvodmi uvádzanými v priebehu konania na súde prvej inštancie a sú obsahovo zhodné s dôvodmi uvádzanými v dôvodoch odvolaní proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie (z listiny o vydedení nie je zjavné v čom poručiteľ videl tvrdený nedostatok opravdivého záujmu a jeho časové obdobie, je vecou subjektívneho náhľadu poručiteľa ktoré okolnosti ho viedli k záveru o nezájme o neho, neuvedenie časového hľadiska a konkrétnych dôvodov mu znemožňuje účinnú obranu v súdnom konaní, súd vychádzal len z tvrdení žalovaného a svedkov, čím nahradil chýbajúce tvrdenia poručiteľa, z ktorého dôvodu žalobca nemohol reálne zvážiť a posúdiť svoje šance na úspech pri úvahe o tom, či má podať žalobu o neplatnosť vydedenia). Uzavrel, že nie je mu známe žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu ktoré by riešilo danú otázku, avšak pre prípad, že by také rozhodnutie predsa existovalo, prípustnosť dovolania vyvodzuje z opatrnosti aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p. Podaním doručeným súdu 14. júna 2017 doplnil dovolanie tak, že žiada napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť, prípadne zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že dodatočne zistil existenciu uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 194/2011, v ktorom prípade konkrétne skutkové okolnosti, z ktorých mal dôvod vydedenia vyplývať neboli podľa všetkého v listine o vydedení uvedené, preto prípustnosť dovolania opiera aj o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Ďalším doplnením doručeným súdu 3. júla 2017 (posledný deň dovolacej lehoty) opäť s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 194/2011 uviedol, že uplatňuje len dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

4. Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť ako neprípustné. Uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalobca o poručiteľa trvalo neprejavoval záujem, čo nebolo potrebné v listine o vydedení bližšie špecifikovať. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že sa voči poručiteľovi správal v rozpore so základnými zásadami slušného správania, neposkytoval mu úctu, nezaujímal sa o neho, nekontaktoval sa s ním, čo v konaní ani nespochybňoval, preto dôvody dovolania podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie sú dané.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Procesné účinky teda dovolanie vyvolalo po tomto dni. Podmienky, za ktorých možno podať dovolanie (a účinky vyvolané podaním dovolania), bolo preto potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej od uvedeného dňa.

7. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol C.s.p. treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza odkaz na „Cdo“, ide o odkaz na

rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

8. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní nižších súdov, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

10. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 C.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.).

12. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 C.s.p. mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C.s.p. (porovnaj 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

13. Ak nemá dovolanie prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p. vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a odmietnutiu dovolania, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C.s.p. ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016) a súčasne musí byť aj preukázané, že skutočne ide o niektorý z predpokladov prípustnosti dovolania (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne).

14. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

15. „Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v rozhodnutiach alebo stanoviskách najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom, alebo dokonca tieto názory akceptovali, prípadne myšlienkovy na ne nadviazali a rozviedli alebo z nich vychádzali (3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017).

16. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 C.s.p. pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C.s.p. ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 208/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 14/2017, 4 Cdo 89/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 221/2017).

17. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

18. Žalobca, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., zastáva názor, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky (náležitosti listiny o vydedení z dôvodu neprejavovania opravdivého záujmu potomka o poručiťľa - § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka) odklonil od právnych záverov, ku ktorým dospela ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

19. Dovolateľ tvrdí, že odvolací súd sa v danom prípade odklonil od právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 194/2011, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že „vydedenie ako jednostranný právny úkon poručiťľa musí spĺňať určité materiálne a formálne náležitosti, pričom materiálnou náležitosťou vydedenia je okrem všeobecných požiadaviek na platnosť právneho úkonu aj existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. Podľa názoru dovolacieho súdu dôvod vydedenia musí byť pod sankciou neplatnosti právneho úkonu konkretizovaný tak, aby bol zrozumiteľný nielen dotknutému subjektu, ale aj subjektu nezúčastnenému.“

20. Treba však uviesť, že v žalobcom označenom rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 194/2011 najvyšší súd neriešil obdobnú otázku nastolenú v prejednávanej veci (nedostatok konkretizácie dôvodov vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka), pretože v uvedenej veci poručiťľa uviedol konkrétne skutkové okolnosti z ktorých vyvodzoval nedostatok opravdivého záujmu vydedovaného potomka o svoju osobu. Dôvodom pre ktorý najvyšší súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci a vec mu vrátil na ďalšie konanie bolo procesné pochybenie odvolacieho súdu, ktorý na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k odlišnému právnomu záveru a rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol, pričom sa však pri odôvodnení tohto svojho právneho

záveru obmedzil iba na konštatovanie, že k nemu dospel po doplnení dokazovania výsluchom účastníkov, oboznámením sa s listinou o vydedení a priestupkovým spisom, z čoho mal preukázané, že vydedený potomok neprejavoval o svojho rodiča skutočný záujem ako by v zmysle § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka mal prejavovať, avšak z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nebolo možné zistiť, ktoré z vykonaných dôkazov mu konkrétne slúžili ako podklad pre rozhodnutie.

21. Majúc však na zreteli námietku dovolateľa, že odvolací súd sa v prejednávanej veci odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolací súd považuje za potrebné príkladmo poukázať na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 173/1996, 5Cdo 239/2009, 2Cdo 222/2009, 4Cdo 59/2012, 4Cdo 32/2014, ktoré dovolací súd považuje za významné z hľadiska žalobcom tvrdeného odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vo veciach neplatnosti vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka. Z odôvodnení uvedených rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že materiálnou náležitosťou vydedenia je výslovné uvedenie v listine o vydedení konkrétneho dôvodu vydedenia, uvedeného v zákone, a to v § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak by listina o vydedení obsahovala iný dôvod vydedenia, než je uvedený v § 469a ods. 1, takýto prejav by nemal právne následky ním sledované a vydedenie by bolo neplatné. Ustanovenie § 469a ods. 1 taxatívne vypočítava dôvody vydedenia a zaraďuje ich do štyroch skupín (a/ až d/). Treba uviesť, že len v záujme vyriešenia prípadných budúcich sporov je vhodné (nie však povinné) uviesť okrem paušálneho odkazu na niektorý zákonný dôvod vydedenia aj konkrétnu situáciu, ktorá viedla poručiťľa k potrebe vydedenia potomka. Ak by dôvod vydedenia bol v listine o vydedení časovo a vecne konkretizovaný, bude na vydedenom potomkovi, aby v súdnom spore popieral dôvodnosť vydedenia. Pri vydedení uvedenom bez takejto konkretizácie (len s odkazom na niektorý z dôvodov uvedených v § 469a ods. 1 písm. a/ až d/), bude na dedičovi nastupujúcom na miesto vydedeného, aby dôvodnosť vydedenia v spore preukazoval.

22. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu jasne a zrozumiteľne vyplýva, že z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie bolo preukázané, že žalobca neprejavoval o poručiťľa opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať. Ide o dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka. Odvolací súd uviedol, že „Právny názor žalobcu o nedostatočnej konkretizácii dôvodu vydedenia uvedeného v listine o vydedení, keď tento dôvod (neprejavovanie opravdivého záujmu zo strany žalobcu o poručiťľa) nebol v listine o vydedení konkretizovaný časovými a skutkovými súvislosťami nemožno považovať za správny, keďže konkrétne časové a skutkové okolnosti, ktoré viedli poručiťľa k vydedeniu žalobcu boli preukázané a vyplynuli z výsledkov vykonaného dokazovania. Vydedenie ako jednostranný právny úkon poručiťľa musí spĺňať určité materiálne a formálne náležitosti. Materiálnou náležitosťou vydedenia je okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právneho úkonu existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. V danom prípade k uvedeniu dôvodu vydedenia došlo, keď poručiťľ jednoznačne v listine o vydedení uviedol, že týmto dôvodom je trvalé neprejavovanie opravdivého záujmu zo strany žalobcu o poručiťľa, ktorý by ako potomok mal prejavovať. Ide o dôvod vydedenia uvedený v Občianskom zákonníku v § 469a ods. 1 písm. b/. Tento dôvod vydedenia bol konkretizovaný tak, aby bol zrozumiteľný nielen dotknutému subjektu, ale aj subjektu nezúčastnenému, pričom skutky, pre ktoré malo dôjsť dôvodne k vydedeniu boli v konaní bezpečne preukázané vykonaným dokazovaním.“. Takéto riešenie právnej otázky, aplikovateľnosti ustanovenia § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka na konkrétny prípad, nepredstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Vzhľadom na to, že sa odvolací súd pri riešení právnej otázky zafinovanej žalobcom v dovolaní neodklonil od toho, ako je táto otázka posudzovaná (riešená) v rozhodnutiach najvyššieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. nevyplýva.

24. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. (3 Cdo/6/2017).

25. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

26. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.